

FOTOGRAF

KAJ DELAVEC OBIČAJNO DELA:

Fotograf mora dobro poznati delovanje in funkcije fotografskih naprav in opreme, saj le tako naredi posnetek, kakršnega želi. S fotografijo nam odkriva dogajanja, ki so trajala le delček sekunde, kot je zmaga atleta na tekmovanju, ali pa dogodke, ki so potekali dalj časa, npr. faze sončnega mrka. Glede na področje dela ločimo fotografe, ki izdelujejo portrete, komercialne fotografe in fotoreporterje. Fotoreporterji delajo za revije, časnike in druge publikacije. Spremljajo zanimive dogodke v političnem življenju, na športnem področju in drugod ter iščejo motive, privlačne za širšo javnost. Za njihovo delo je značilno, da se hitro odzivajo na dogajanja (ob prihodu tujega državnika morajo na primer čim hitreje priti na kraj obiska), posneto fotografijo pa karseda hitro razvijejo in pošljejo v uredništvo. Komercialni fotograf pripravlja fotografije, ki jih založniki natisnejo kot ilustracije v knjigah, izdelava reklamne fotografije, fotografije za plakate idr. Na željo naročnika lahko naredi fotografijo zapletenih strojnih elementov ali posnetek najnovejše modne kreacije. Poznati mora različne tehnike fotografiranja in postopke za nadaljnjo obdelavo - (sprememba barvne in prostorske kompozicije slike, kontrastov ipd). Fotograf-portretist izdeluje fotografije za dokumente ali fotografira posebne dogodke (poroka, rojstni dan). Nekateri fotografi se posvečajo umetniški fotografiji, lahko pa delajo tudi v znanstveno-raziskovalnih ustanovah ali v turizmu (reklamna fotografija ipd.). Posamezne delovne faze v procesu priprave fotografije so: priprava prostora, materialov in tehnične opreme, fotografiranje, razvijanje filmov (negativ, diafilm), izdelava fotografij v klasičnem laboratoriju s kemikalijami ali na printerju, klasično retuširanje fotografij in računalniška obdelava fotografij, kaširanje - lepljenje fotografij na trdo podlago, uokvirjanje in skeniranje fotografij, arhiviranje negativov, pozitivov in računalniških nosilcev podatkov, delo v recepciji fotostudia, prodaja fotografskega materiala in opreme.

DELOVNA PODROČJA:

Fotograf lahko dela kot samostojni obrtnik ali kot uslužbenec v podjetju, npr. v fotostudiu za izdelavo fotografij iz filmov, ki jih prinesejo stranke, v fotostudiu za portretno fotografijo, za komercialno fotografijo ipd. ali v trgovini s fotomaterialom in foto opremo. Lahko je vodja fotolaboratorija, dela v časopisnem podjetju (snemalec, laborant, vodi priprave za tisk), pri filmu, v kriminalističnem oddelku (fotografiranje dokazov) ali na sodišču, v medicini (raziskave, mikroskopska fotografija, operacije, rentgen).

DELOVNI PRIPOMOČKI, MATERIALI, DOKUMENTI:

V delovno opremo fotografa sodi: fotoaparatus, različne vrste objektivov, dodatni pribor k fotoaparatu (motor, nastavek za večje število filmov, daljinski sprožilec), stojalo, svetlomer, bliskovni pribor, akumulatorji, različni filtri (sita), večnamenska prosojna snemalna miza, povečevalnik, klasična temnica (korito za razvijanje, obarvana svetila), sušilne omare za filme, sušilni stroji za foto papirje, posebni noži za rezanje fotografij in priprave za shranjevanje fotografij in filmov v mape. V novejših fotostudiih pa fotografovo delo spremljajo veliki avtomatizirani stroji za celoten postopek izdelave fotografije - računalniško vodeni printerji (printer tu ne pomeni računalniškega tiskalnika, pač pa avtomatiziran stroj, ki sam razvije, fiksira, posuši in nareže fotografije) in razvijalni stroji ter zelo zmogljiv grafični računalnik in visokoločljivi tiskalnik. Materiali, s katerimi dela, so filmi različnih formatov in različnih vrst (negativ, dia, color, črno-beli, infrardeči, film za rentgen), kemikalije (razvijalec, fiksir, ojačevalec idr.), foto papirji za pozitiv fotografije, raznobarvni kartoni za kaširanje fotografij in paspartuji, lepila, samolepilni materiali, posebne barve za ročno popravilo fotografij, računalniški nosilci podatkov (CD-ROM, disketa, »kasete«), papir za tiskanje ali prosojne folije, mape in kovčki za shranjevanje fotografij in filmov.

IZDELKI IN STORITVE:

Fotografov izdelek je v obliki negativ filma, dia filma, izdelana slika na fotografskem papirju ali foliji, natisnjena s tiskalnikom, lahko tudi nalepljena na trdo podlago in uokvirjena. Lahko pa je fotografija obdelana tudi računalniško.

RAVEN ZAHTEVNOSTI POKLICA, POTREBNA ZNANJA IN SPRETNOSTI ZA OPRAVLJANJE POKLICA, SPRETNOSTI IN VEŠČINE:

Fotograf pridobi temeljno strokovno znanje na srednji šoli za oblikovanje in fotografijo. Za fotografa ni pomemben le trenutek, ko pritisne na sprožilec fotoaparata; na snemanju se mora najprej dobro pripraviti (izbira pravega filma, mesta za fotografiranje, opreme, izbira smeri, moči in vrste svetlobe, nato pa še obdelati posneto gradivo. Pri klasičnem postopku v temnici uporablja za razvijanje fotografij kemikalije in papir za razvijanje slik. Za pripravo ustreznih kemikalij potrebuje tudi znanje kemije. Imeti mora smisel za fino precizno tehniko, in spretno prste in imeti mora sproščen odnos do ljudi. Veščega fotografa odlikuje čut za estetiko, dobra prostorska predstavljalnost, dobro razlikovanje barv in barvnih odtenkov in smisel za skupinsko delo. Poklic je primeren za oba spola, za fotoreporterja je navadno obvezen tudi vozniški izpit.

PSIHOFIZIČNE SPOSOBNOSTI:

Opravljanje poklica lahko ovirajo: prizadet vid ali slabše razlikovanje barv, alergije ali preobčutljivost za kemikalije, deformacije prstov in rok in strah pred zaprtim in temnim prostorom (za laborante).

INTERESI IN OSEBNOSTNE LASTNOSTI:

Za fotografa so pomembne lastnosti: natančnost in potrpežljivost, prilagodljivost, inventivnost in komunikativnost (če je v stiku z ljudmi). Ima sposobnost ločevanja barv, sposobnost predstavljanja, smisel za barvne kombinacije in smisel za kompozicijo slike.

POGOJI ZA DELO, PRAZMERE ZA DELO:

Razmere za delo fotografa so odvisne od področja, na katerem dela. Fotoreporter pogosto potuje na kraj dogodka, kjer po navodilih na primer urednika časopisa posname dogodek, zanimiv za bralce. Zato je njegov delovni čas raznolik in prilagojen aktualnim dogodkom. Fotografira lahko v zaprtem prostoru ali na prostem. Pretežno dela stoje z manjšim fizičnim naporom. Fotograf, ki dela v fotografskem studiu, ima običajen delovni čas, pogosto dela v izmenah. Pri klasičnem postopku razvijanja fotografij je v stiku s kemikalijami, pri digitalnem pa upravlja in nastavlja računalniško vodene programe za izdelavo fotografij. Komercialni fotografi si ponavadi sami določajo delovni čas, pri čemer precej pozornosti posvetijo dogovorom z naročniki in izvajalci, s fotomodeli ipd. Snemalec je včasih izpostavljen slabemu vremenu, laborant dela pri slabi svetlobi ali v temi.

NEVARNOSTI, POŠKODBE PRI DELU, ZAŠČITA:

Izpostavljenost hlapom strupenih kemikalij je navadna kratkotrajna. S predpisano uporabo zaščitnih sredstev se fotograf v temnici lahko izogne poškodbam. Za fotoreporterja pa lahko pomeni nevarnost delo na višini, v množici ljudi in drugod.